POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

W POWIECIE WOŁOMIŃSKIM

NA LATA 2025-2030

Wykaz skrótów:

JST – jednostki samorządu terytorialnego gmin należących do powiatu wołomińskiego

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KPP – Komenda Powiatowa Policji

M/GKRPA – Miejska/Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

NGO (ang. *non-government organization)* – organizacje pozarządowe

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

POIK – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PWD – placówki wsparcia dziennego

SP – Starostwo Powiatowe w Wołominie

SPR – Specjalistyczna Poradnia Rodzinna Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

SPIS TREŚCI

PRZEMOC DOMOWA 3
DEFINICJA PRZEMOCY 3
FORMY PRZEMOCY 5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH 6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU 7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU 9
CHARAKTERYSTYKA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO 11
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ 16
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO 21
METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH 21
CELE BADANIA 21
METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE 21
DOBÓR PRÓBY 22
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO 23
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY 23
WYNIKI BADAŃ 25
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO 39
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH 39
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU 51
ADRESACI PROGRAMU 57
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU 57
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 59
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU 59
WNIOSKI I PODSUMOWANIE 60
BIBLIOGRAFIA 61
SPIS TABEL 62
SPIS WYKRESÓW 62

PRZEMOC DOMOWA

Definicja przemocy

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu interdyscyplinarnych działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673), przemoc domowa to *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

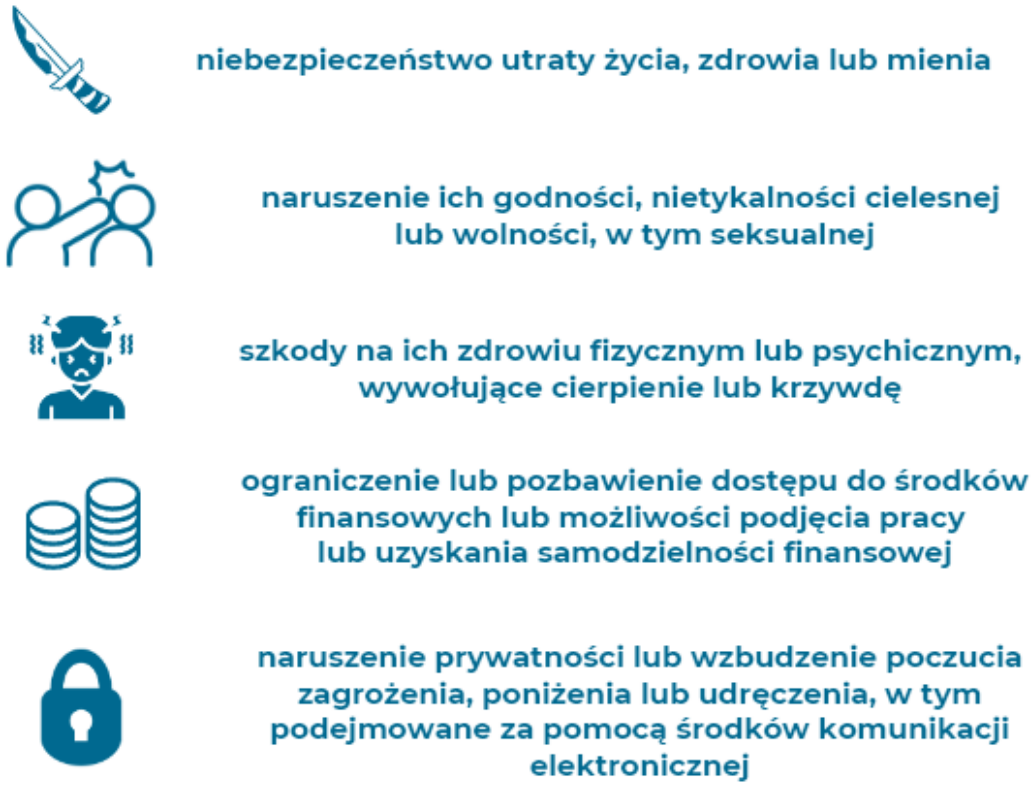

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

1. **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania;
2. **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna;
3. **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.;
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody[1].

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydentem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku.

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca", faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca" zanika i pozostają tylko 2 fazy[2].

[1] Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s.1.
[2] https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie [dostęp: 12.12.2024]

Formy przemocy

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

1. **Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
2. **Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
3. **Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
4. **Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
5. **Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem

go na utratę zdrowia, a nawet życia[3]. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. **Cyberprzemoc** – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym[4].

Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2024 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 86 920, w tym 58,3% stanowiły kobiety (50 638 osób), 29,6% – małoletni (25 723 osoby), z kolei 12,1% – mężczyźni (10 559 osób). W tym samym roku odnotowano 60 535 osób stosujących przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 52 411 osób (86,6%). W porównaniu do 2023 roku liczba osób doznających przemocy zwiększyła się o 11,7% (77 832 osoby), z kolei liczba osób stosujących przemoc zmalała o 3,9% (63 016 osób). W 2024 roku względem roku 2023 zauważyć można różna wzrost odsetka małoletnich doznających przemocy, który ukształtował się na poziomie 77, pp.[5].

Warte uwagi są również badania z 2022 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród grup społecznych, które w szczególny sposób są narażone na doznawanie przemocy, a mianowicie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Według tych badań zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami, doznawało przemocy psychicznej (78,1%), natomiast 57,8% wskazało na przemoc fizyczną. Wśród seniorów rozkład

[3] J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.
[4] Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.
[5] https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-domowa/50867,Przemoc-domowa-dane-od-2023-roku.html

procentowy odpowiedzi przedstawia się następująco: przemocy psychicznej doznawało 87,3% badanych, z kolei przemocy fizycznej i ekonomicznej po 43,1% respondentów.

Również w 2023 roku przemoc wobec dzieci stanowiła poważne wyzwanie społeczne, pociągające za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci. Analiza statystyk opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, rzuca światło na skalę problemu oraz konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju. Z odpowiedzi udzielanych przez respondentów w wieku 11-17 lat wynika, że zdecydowana większość z nich (79%) choć raz doświadczyła w swoim życiu przemocy lub zaniedbania. Ponadto co czwarty ankietowany (27%) został kiedykolwiek pokrzywdzony za pośrednictwem więcej niż dwóch różnych form przemocy lub zaniedbania.

Ponadto, z Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" wynika, iż w kwietniu 2024 roku przemoc stanowiła główny temat przeprowadzonych konsultacji. Najwięcej rozmów dyżurujący przeprowadzili z osobami doznającymi przemocy (45%), niemniej jednak odebrali również 24% połączeń od świadków przemocy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc, przeważnie wskazują na więcej niż jedną jej formę. Przemoc psychiczna jest tematem większości przeprowadzanych rozmów, z kolei doświadczanie przemocy fizycznej znalazło się na drugim miejscu. Odnotowano również przypadki przemocy ekonomicznej, seksualnej oraz zaniedbania.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) do zadań własnych powiatu należy *opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane powiatowi przez ustawodawcę to:

- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto, do zadań własnych powiatu z zakresu administracji rządowej, dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, należy:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

W związku z powyższym, redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Powiatu Wołomińskiego. **Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030** jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i ją stosującym.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030.**

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Ponadto Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030 jest spójny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, którego głównym celem jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce*;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025, którego nadrzędny cel przyjmuje brzmienie: *ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie województwa mazowieckiego poprzez wzmocnienie działań regionalnych.*

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz innych podmiotów, m.in. Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce i Zespołów Interdyscyplinarnych funkcjonujących na terenie poszczególnych gmin powiatu wołomińskiego.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO

Powiat wołomiński położony jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w sąsiedztwie 5 innych powiatów województwa mazowieckiego: legionowskiego, wyszkowskiego, węgrowskiego, mińskiego oraz miasta na prawach powiatu i jednocześnie stolicy kraju – Warszawy. Łączna powierzchnia Powiatu obejmuje 955,37 km², a jego siedzibą administracyjną jest miasto Wołomin. Powiat tworzy 12 jednostek administracyjnych: Miasto Kobyłka, Miasto Ząbki, Miasto Zielonka, Miasto Marki, Gmina Dąbrówka, Gmina i miasto Jadów, Gmina Klembów, Gmina Poświętne, Gmina i miasto Radzymin, Gmina Strachówka, Gmina i miasto Tłuszcz oraz Gmina i miasto Wołomin.

Rysunek 1. Położenie powiatu wołomińskiego na tle Polski i województwa mazowieckiego

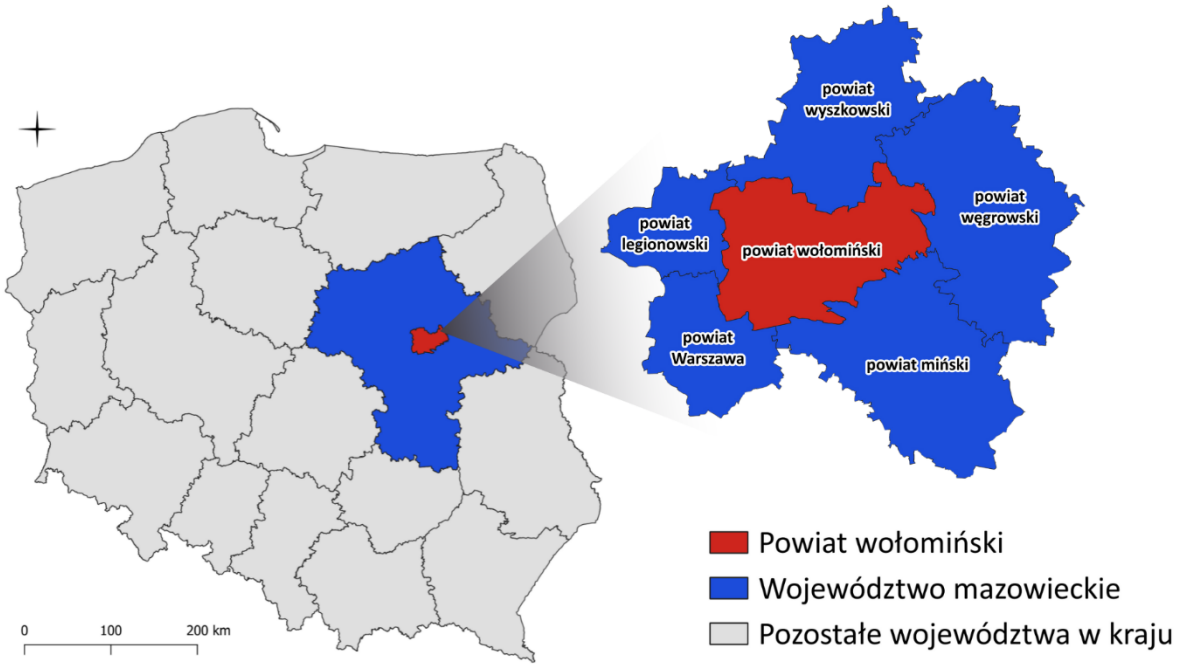

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej[6]. Na koniec 2024 roku powiat wołomiński zamieszkiwało 277 725 osób.

[6] Dane statystyczne obrazują stan na dzień 31 grudnia 2023 roku, zgodnie z ich dostępnością na czas sporządzania dokumentu.

Liczba mężczyzn zamieszkujących powiat wołomiński była w 2023 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowili oni 48,5% ogólnej liczby ludności (133 686 mężczyzn), natomiast udział kobiet w ogóle mieszkańców wyniósł wówczas 51,5% (142 185 kobiet). Współczynnik feminizacji w 2023 roku w Powiecie wynosił 106 co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu wołomińskiego w latach 2021-2023

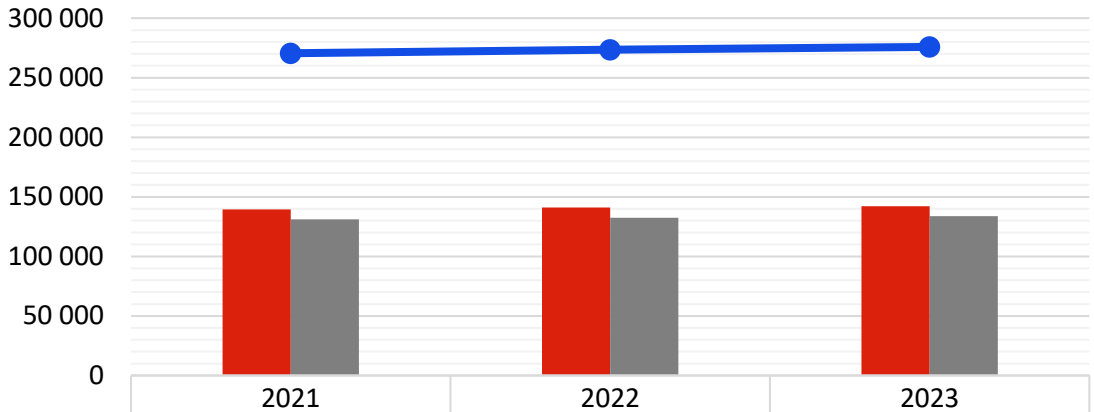

	2021	2022	2023
kobiety	139 359	140 938	142 185
mężczyźni	131 201	132 473	133 686
ogółem	270 560	273 411	275 871

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

W 2023 roku najbardziej zaludnioną gminą powiatu wołomińskiego była gmina Wołomin, licząca 51 057 osób. Na drugim i trzecim miejscu znalazły się miasta Marki oraz Ząbki, o bardzo zbliżonej liczbie mieszkańców (kolejno 45 365 oraz 45 347 osób). Na czwartym miejscu uplasowała się gmina Radzymin, z zamieszkującymi ją 31 286 osobami. Najmniej osób w omawianym roku, było mieszkańcami gmin Strachówka (2 594 osoby) oraz Poświętne (6 491 osób). Szczegółowe informacje dotyczące wszystkich gmin powiatu wołomińskiego, przedstawione zostały na kolejnym wykresie.

Wykres 2. Liczba mieszkańców poszczególnych gmin powiatu wołomińskiego w 2023 roku

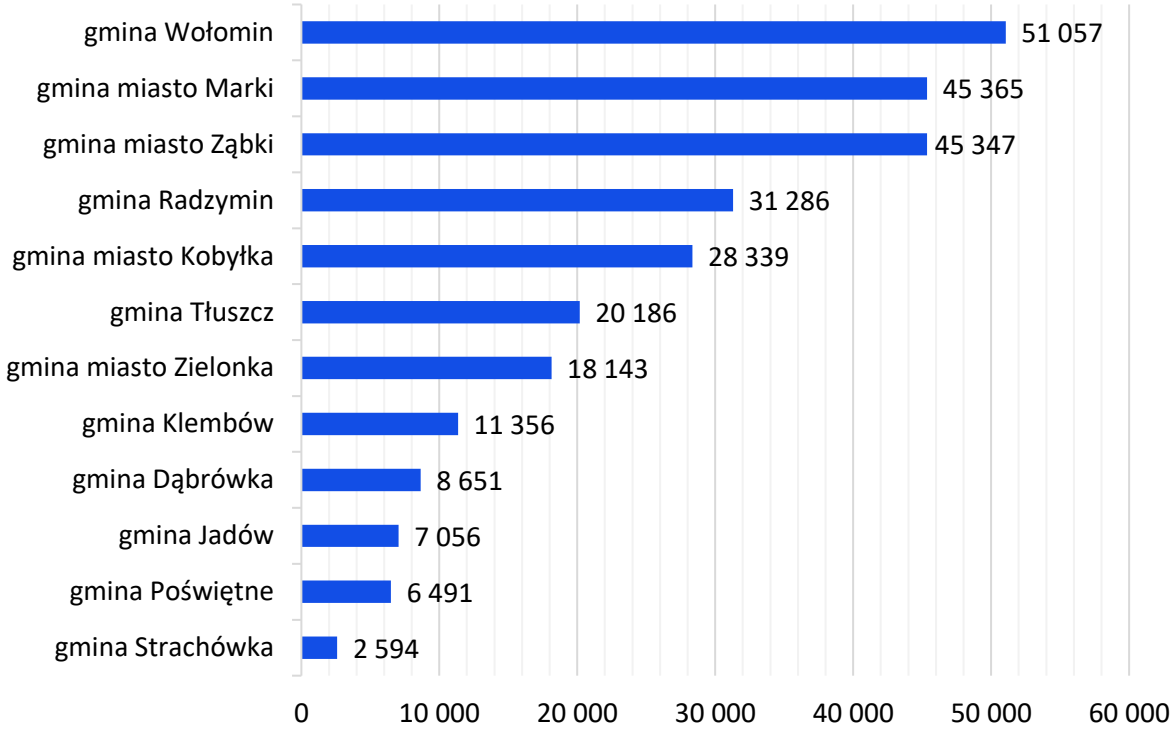

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W powiecie wołomińskim w 2023 roku wskaźnik ten na 1 000 ludności kształtował się na poziomie 0,95 co oznacza, że przyjmował wyższą wartość w porównaniu do całego województwa mazowieckiego (-2,35). W przypadku Powiatu zauważalne były wahania w zakresie przyrostu naturalnego na 1 000 ludności, w okresie lat 2021-2023.

Struktura ludności w powiecie wołomińskim według ekonomicznych grup wieku w 2023 roku przedstawiała się następująco:

- **22,9%** mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- **59,9%** mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- **17,2%** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Działalność kulturowa w Powiecie realizowana jest w głównej mierze przez Powiatowe Centrum Kultury Fabryczka w Wołominie oraz gminne ośrodki kultury, Powiatową Bibliotekę Publiczną im. Heleny i Stefana Nasfeterów w Wołominie oraz gminne biblioteki publiczne wraz z filiami, Pałac w Chrzęsnem, świetlice funkcjonujące na terenie poszczególnych gmin należących do Powiatu, ale również organizacje sektora pozarządowego. Realizacją zajęć sportowych, imprez oraz utrzymaniem bazy sportowo-rekreacyjnej zajmują się prowadzone przez samorządy gminne ośrodki sportu, a także kluby sportowe.

Powiat Wołomiński jest organem prowadzącym dla następujących **jednostek oświatowych**:

- Zespół Szkół w Wołominie,
- Liceum Ogólnokształcące im. Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Urlach,
- Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Radzyminie,
- Zespół Szkół w Tłuszczu,
- Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych im. inż. Czesława Nowaka w Radzyminie,
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Stanisława Staszica w Wołominie,
- Zespół Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Zielonce,
- Szkoła Podstawowa Specjalna im. Marii Konopnickiej w Radzyminie,
- Zespół Szkół Specjalnych im. M. Grzegorzewskiej w Ostrówku,
- Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie.

Rodziny z terenu powiatu wołomińskiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc w publicznych **poradniach psychologiczno-pedagogicznych** w miejscowościach Tłuszcz, Wołomin, Zielonka oraz od września 2025 r. w Ząbkach i Markach. W ramach działalności placówek prowadzone są działania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a pomoc kierowana jest do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, a także pracowników placówek oświatowych.

Na terenie Powiatu funkcjonuje również 16 **placówek wsparcia dziennego**, w miejscowościach Marki, Kobyłka, Radzymin, Tłuszcz, Wołomin, Ząbki oraz Zielonka[7]. Podmioty te działają na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. PWD podejmują działania opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci i młodzieży, m.in. pochodzących z rodzin zmagających się z problemami społecznymi oraz mają znaczący wpływ na wyrównywanie szans edukacyjnych.

[7] Wykaz placówek wsparcia dziennego w województwie mazowieckim 2024 r. https://bip.mazowieckie.pl/artykul/172/169/wykaz-rejestrow-ewidencji-i-archiwow-prowadzonych-w-mazowieckim-urzedzie-wojewodzkim-w-warszawie [dostęp: 13.12.2024]

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie powiatu wołomińskiego zajmują się **Zespoły Interdyscyplinarne**, funkcjonujące w poszczególnych gminach. Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzą także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
    1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
    2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
    3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
    4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
    5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty",
8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119 z późn. zm.).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030, wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	• Prowadzenie interwencji kryzysowej, poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, za sprawą działalności Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce, • zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej poprzez tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej; • opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, • działalność informacyjna w zakresie miejsc pomocy dla osób

Instytucja	Obszar działania
	i rodzin wymagających wsparcia specjalistycznego, • zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom z rodzin uwikłanych w problem przemocy, poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej, • wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
ośrodki pomocy społecznej	• Wczesna diagnoza sytuacji rodzinnej, • udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, • dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych, • organizowanie wsparcia specjalistycznego (w tym poradnictwa psychologicznego) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, • prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, • udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, • obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, • wszczynanie i uczestnictwo w procedurze „Niebieskie Karty”, • zabezpieczenie dziecka w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia poprzez umieszczenie go w pieczy zastępczej, przy asyście odpowiednich służb.
Zespoły Interdyscyplinarne i grupy diagnostyczno-pomocowe	• Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej, • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, • opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, • monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, • dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, • realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
Miejskie/Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	• Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Instytucja	Obszar działania
placówki oświatowe	• Wczesna diagnoza, • uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”, • zapewnienie wsparcia pedagogicznego i psychologicznego dzieciom, • realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, • udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych, • występowanie z wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.
Komenda Powiatowa Policji	• Uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”, • przyjmowanie zgłoszeń i podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, • ochrona osób doświadczających przemocy domowej poprzez wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się.
Prokuratura Rejonowa w Wołominie	• Prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych związanych z przemocą domową, • występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem, • zatrzymywanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa.
placówki ochrony zdrowia	• Wczesna diagnoza podczas wywiadu lekarskiego, • przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, • uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”, • występowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci, • występowanie w roli biegłego oraz wystawianie bezpłatnych zaświadczeń o stanie zdrowia, • składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa.

Źródło: opracowanie własne

Można wyróżnić także podmioty pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak wskazane wcześniej poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki wsparcia dziennego, instytucje kulturalno-rekreacyjne oraz lokalne organizacje pozarządowe.

Zasoby ludzkie:

W zakresie realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030 współpracować będą osoby zawodowo zajmujące się sprawami z obszaru przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy socjalni,
- asystenci rodziny,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- pracownicy oświaty,
- przedstawiciele rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- członkowie Miejskich/Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO

Metodologia badań własnych

CELE BADANIA

Niniejsze badania społeczne dotyczące problemu przemocy na terenie powiatu wołomińskiego, zostały przeprowadzone w celu rozpoznania aktualnej skali i charakteru problemu przemocy.

METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE

Metoda badawcza – „określony, powtarzalny i wyuczony sposób – schemat lub wzór – postępowania, świadomie skierowanego na realizację pewnego celu poprzez dobór środków odpowiednich do tego celu[8]".

Rodzaje metod badawczych:

- jakościowe – uzyskiwane są podczas nich przede wszystkim odpowiedzi na pytanie „dlaczego"?
- ilościowe – uzyskiwane są głównie odpowiedzi na pytania „ile"?
- triangulacja metod badawczych – metoda mieszana wykorzystująca dwie lub więcej metod jakościowych lub ilościowych.

Techniki badawcze:

- PAPI (ang. *Paper and Pencil Interview*) – wywiad osobisty prowadzony przez ankietera z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza,
- CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interview*) – wywiad telefoniczny prowadzony przez ankietera,
- CAPI (ang. *Computer Assisted Personal Interview*) – wspomagany komputerowo wywiad osobisty prowadzony przez ankietera,
- CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*) – technika, w której respondent samodzielnie wypełnia kwestionariusz ankiety dostępny online.

[8] S. Nowak, Metodologia badań społecznych, Warszawa 2007, s. 19.

Niniejsze badania wśród dorosłych mieszkańców powiatu wołomińskiego zostały wykonane zgodnie z **metodą ilościową**, za pomocą **techniki CAWI**.

DOBÓR PRÓBY

Próba badawcza – jest to część populacji, którą chcemy zbadać.

Dobór próby badawczej, czyli zdefiniowanie jaką część danej zbiorowości będziemy badać, może być on losowy albo nielosowy. W przypadku niniejszych badań zastosowano dobór losowy, ponieważ badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich jej członków. Badania zostały przeprowadzone w październiku i listopadzie 2024 roku i wzięło w nich udział łącznie 49 osób.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców powiatu wołomińskiego

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problem przemocy domowej na terenie powiatu wołomińskiego wzięło udział 49 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Na kolejnym wykresie przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu znaczą przewagę miały kobiety – stanowiły one 79,6% ogółu (39 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 20,4% (10 osób).

Wykres 3. Płeć dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=49[9]

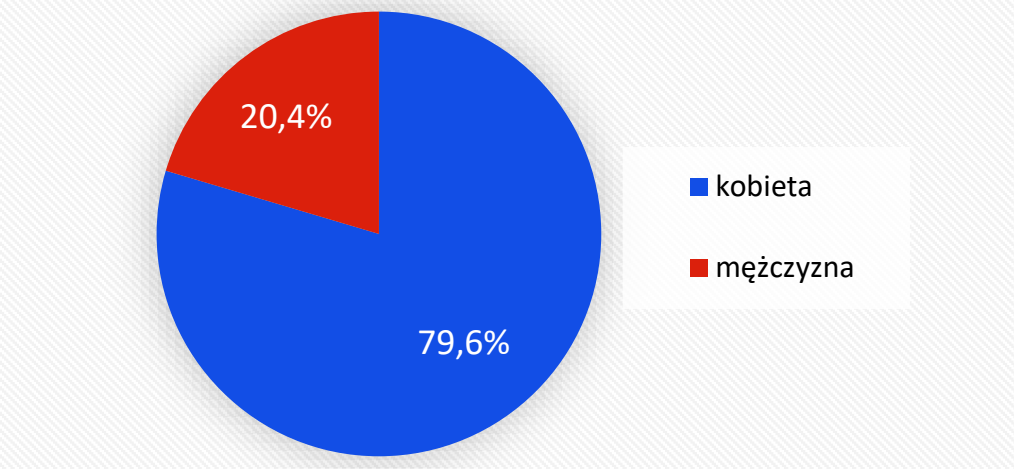

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Blisko co drugi ankietowany miał 36-45 lat (40,8%), z kolei co czwarta badana osoba zadeklarowała wiek 26-35 lat (24,5%). Co piąty respondent to osoba w przedziale wiekowym 46-55 lat (20,4%). W badaniu wzięli udział również mieszkańcy w wieku 56-65 lat (8,2%), z kolei najmniejszą część respondentów stanowiły osoby mające mniej niż 25 lat (4,1%) oraz więcej niż 65 lat (2,0%).

[9] W niniejszym opracowaniu „N" oznacza liczebność próby, czyli liczbę osób odpowiadających na dane pytanie.

Wykres 4. Wiek dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=49

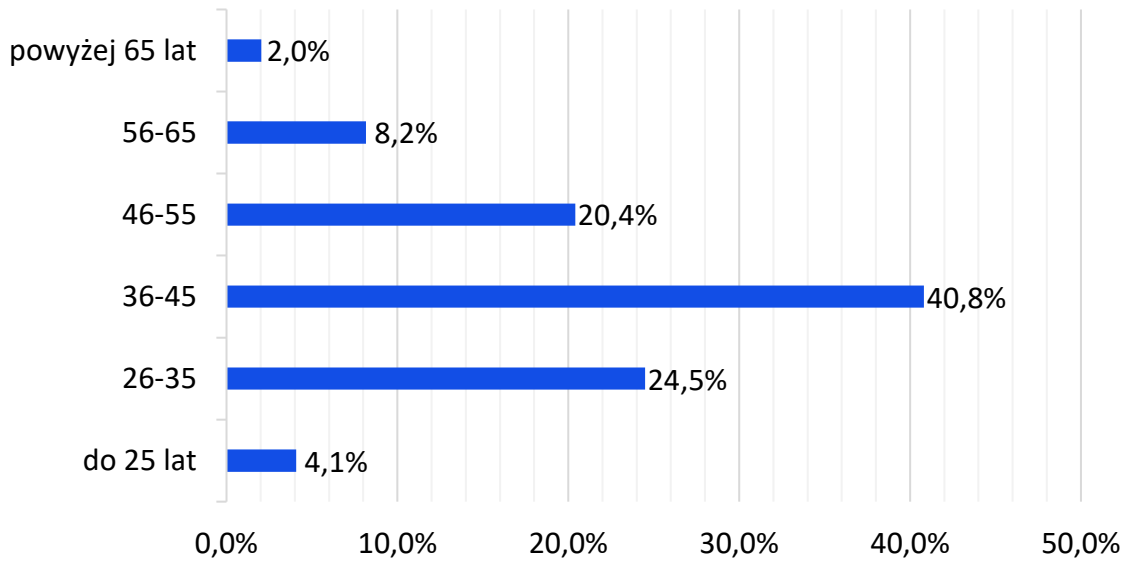

Na kolejnym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. W badaniu wzięli udział dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (81,6%) oraz średnim lub pomaturalnym (18,4%).

Wykres 5. Wykształcenie dorosłych mieszkańców N=49

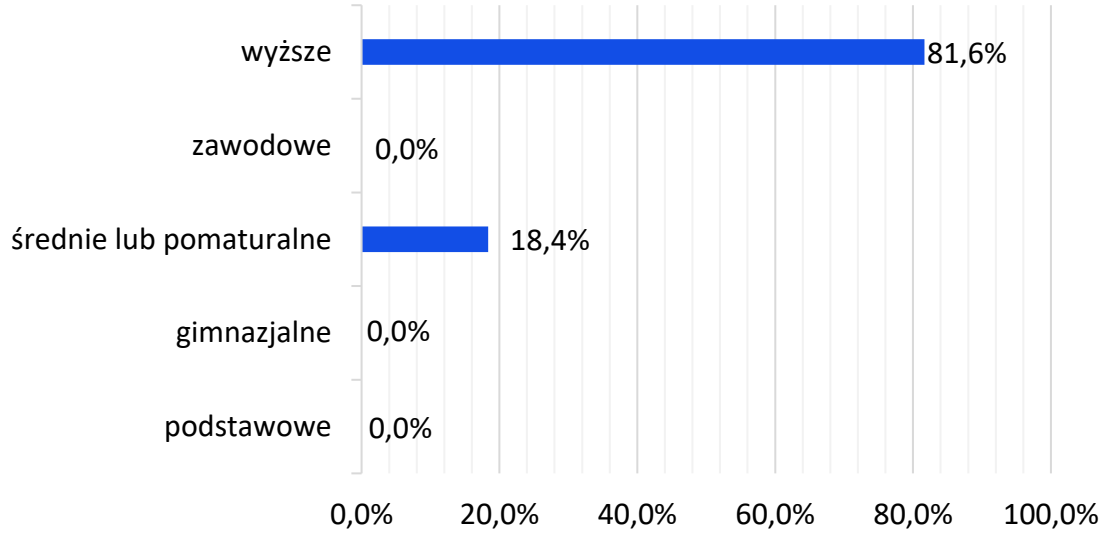

Wyniki badań

Problem przemocy

W pierwszej kolejności poproszono dorosłych mieszkańców Powiatu o określenie, czy znają w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej. 18,4% odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 24,5% badanych wskazało na kilka osób (do 10), z kolei 6,1% – wiele osób (więcej niż 10). Średnio co piąty respondent nie jest pewien, czy zna taką osobę (22,4%), natomiast 28,6% badanych nie zna osób doświadczających tego problemu.

Wykres 6. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej? N=49

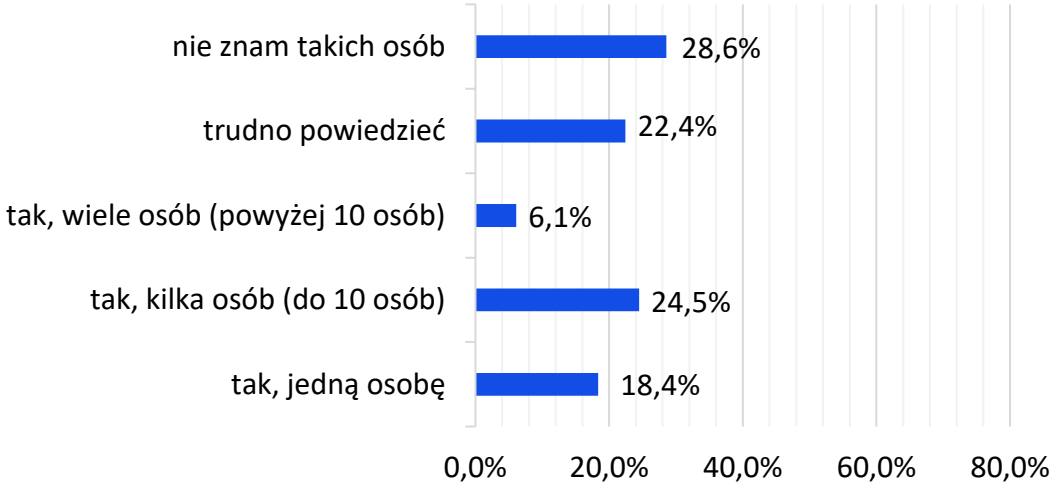

Ankietowani, którzy zadeklarowali znajomość w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej, wskazali również kim były te osoby. Większość odpowiedzi padło na osoby dorosłe w wieku 18-60 lat (18 osób, tj. 75,0%), co druga dotyczyła dzieci poniżej 18 roku życia (13 osób, tj. 54,2%), z kolei 2 osoby zaznaczyły osoby starsze, powyżej 60 roku życia (8,3%).

Tabela 2. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=24

Odpowiedź	%	Liczb odp.
dzieckiem do 18 roku życia	54,2%	13
osobą dorosłą mającą 18-60 lat	75,0%	18
osobą starszą, powyżej 60 roku życia	8,3%	2

W kolejnym pytaniu, badani mieszkańcy powiatu wołomińskiego udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w momencie kiedy byli świadkiem przemocy domowej, poinformowali o tym fakcie odpowiednie instytucje. Ponad połowa ankietowanych odpowiedziała twierdząco na to pytanie (62,5%, tj. 15 osób), z kolei średnio co trzeci respondent nie podjął interwencji (37,5%, tj. 9 osób). Osoby, które nie zareagowały w niniejszej sytuacji, zostały jednocześnie zapytane o powód podjęcia takiej decyzji. Wśród odpowiedzi znalazły się m.in. takie stwierdzenia jak:

- *nie wiedziałem kogo,*
- *bo sama zainteresowana nie widzi w tym problemu,*
- *tatuś to młokos 18-letni, który nie daje sobie rady z małym dzieckiem i wrzeszczy na dziecko i jego chyba tak około 17-letnią matkę. Takie wrzaski odbieram jako przemoc werbalną. Uważam, że uznano by mnie za osobę mocno przesadzającą z oskarżeniami,*
- *bo nie życzyła sobie tego osoba , której dotyczyła przemoc,*
- *nie byłam świadkiem, to co wiem, wiem z opowieści,*
- *były powiadomione instytucje przez inne osoby.*

Tabela 3. Czy będąc świadkiem przemocy domowej poinformował/a Pan/i o tym fakcie odpowiednie instytucje? N=24

Odpowiedź	%	Liczb odp.
tak	62,5%	15
nie	37,5%	9

Respondenci biorący udział w badaniu ankietowym, wyrazili również swoją subiektywną opinię na temat przyczyn występowania przemocy w środowiskach domowych. Najwięcej odpowiedzi dotyczyło spożywania alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych (87,8%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na wzorce zachowań wyniesione ze środowiska rodzinnego osoby stosującej przemoc (65,3%), niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze (44,9%), uzależnienia behawioralne, np. hazard, pracoholizm, uzależnienie od Internetu (42,9%). Średnio co trzecia odpowiedź dotyczyła chorób psychicznych oraz konfliktów okołorozwodowych (po 36,7%), co czwarty badany wskazał na przyzwolenie społeczne (26,5%) i na problemy finansowe (24,5%). Najmniej respondentów stwierdziło, że przyczynę występowania problemu przemocy stanowią różnice

kulturowe (8,2%). Część osób biorących udział w badaniu wskazała też na inne, możliwe przyczyny, które ich zdaniem mogą wpływać na występowanie przemocy domowej. Należały do nich: *nieradzenie sobie z życiem w obecnych czasach, konflikty, problemy rodzinne*.

Wykres 7. Co według Pana/i jest najczęstszą przyczyną przemocy w stosunku do członków rodziny? N=49

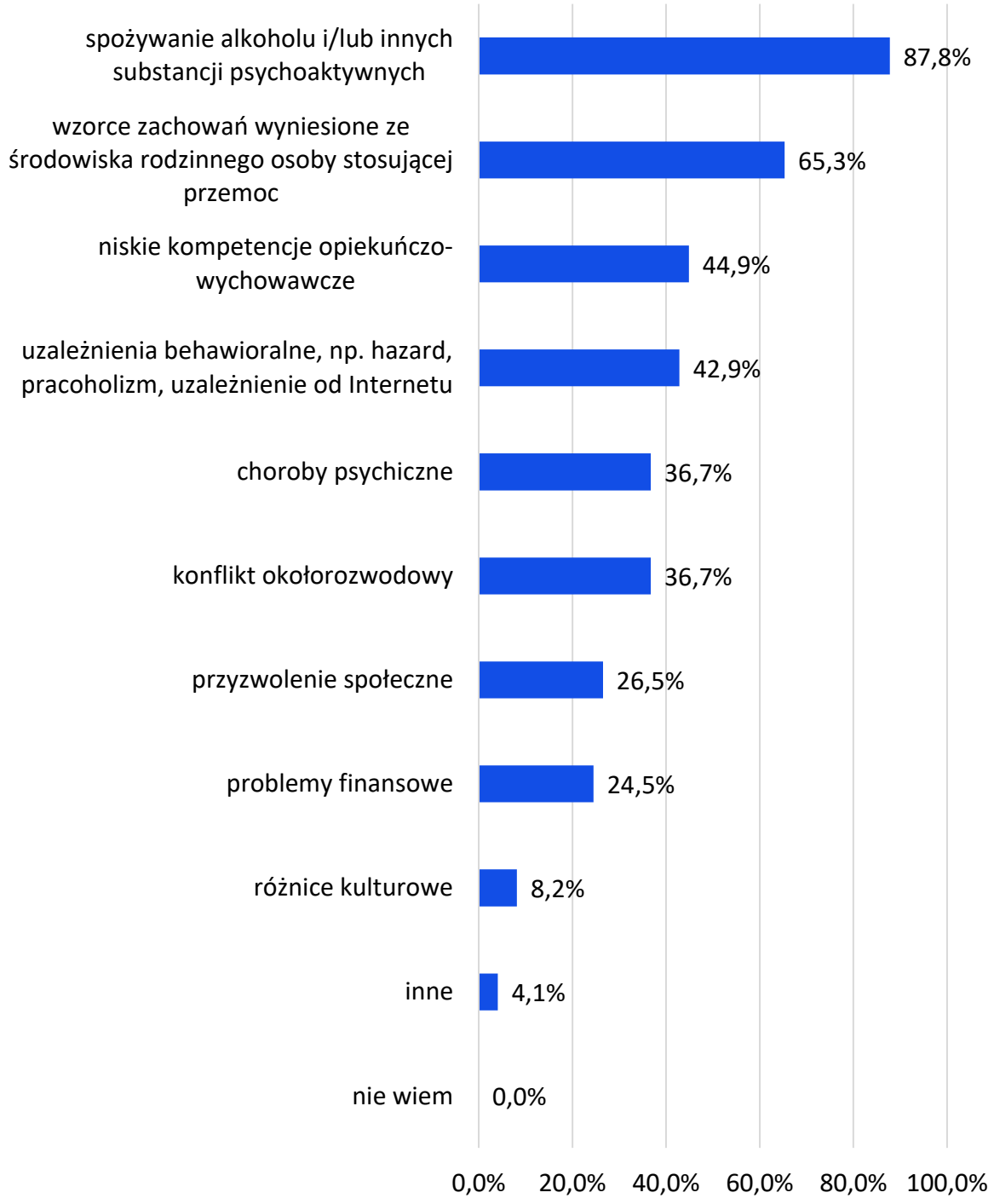

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Skala problemu przemocy na terenie Powiatu została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przemocy domowej doznało 12,1% mieszkańców, wśród których po 2,0% doświadczyło jej jednokrotnie, 11-20 razy oraz więcej niż 20 razy, natomiast 6,1% badanych wskazało na odpowiedź „2-10 razy".

Wykres 8. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy w swoim domu? N=49

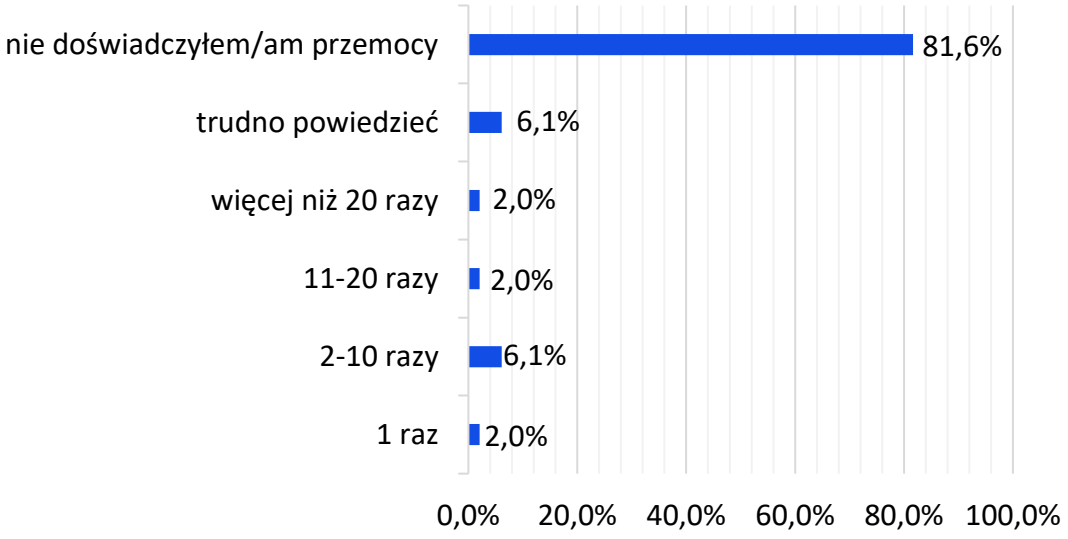

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 66,7% badanych, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali doświadczenie tego problemu (4 osoby). 3 ankietowanych doznało przemocy fizycznej (50,0%), 2 respondentów – przemocy ekonomicznej (33,3%), z kolei 1 odpowiedź dotyczyła zaniedbania (16,7%).

Tabela 4. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6

Odpowiedź	%	Liczb odp.
przemoc psychiczna	66,7%	4
przemoc fizyczna	50,0%	3
przemoc ekonomiczna	33,3%	2
zaniedbanie	16,7%	1
przemoc seksualna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o określenie, kto zastosował wobec nich przemoc w przeciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z odpowiedzi respondentów przedstawionych w kolejnej tabeli, 3 osoby doznały jej ze strony męża/żony (50,0%), natomiast pojedyncze odpowiedzi dotyczyły mamy, taty, partnera/partnerki, rodzeństwa oraz dziecka/dzieci (po 16,7%).

Tabela 5. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=6

Odpowiedź	%	Liczb odp.
mąż/żona	50,0%	3
mama	16,7%	1
tata	16,7%	1
partner/partnerka	16,7%	1
rodzeństwo	16,7%	1
dziecko/dzieci	16,7%	1
dziadkowie	0,0%	0
dalsi członkowie rodziny	0,0%	0
inne osoby	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Badani mieszkańcy w dalszej kolejności zostali zapytani o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdy zastosowali przemoc domową. Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, jakoby doszło do takiej sytuacji (87,8%), z kolei 6,1% przyznało, że takie zdarzenia miały miejsce 2-10 razy. Również 6,1% badanych miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 9. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=49

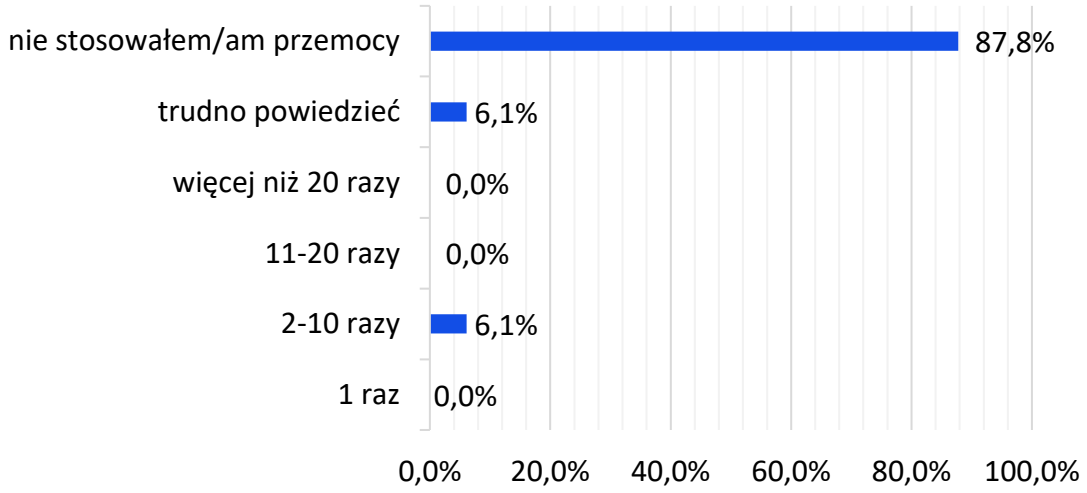

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy, którzy przyznali, że stosowali przemoc, określili także jej rodzaj. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej stosowanym przez nich rodzajem przemocy była przemoc psychiczna oraz zaniedbanie – wskazało na nie po 2 badanych (po 66,7%), z kolei 1 odpowiedź dotyczyła przemocy fizycznej (33,3%).

Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=3

Odpowiedź	%	Liczb odp.
przemoc psychiczna	66,7%	2
zaniedbanie	66,7%	2
przemoc fizyczna	33,3%	1
przemoc seksualna	0,0%	0
przemoc ekonomiczna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Niepokojący jest fakt, że wszystkie osoby, które zadeklarowały stosowanie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, kierowały ją w stosunku do dziecka/dzieci (3 osoby, tj. 100,0%).

Tabela 7. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=3

Odpowiedź	%	Liczb odp.
dziecka/dzieci	100,0%	3
mamy	0,0%	0
taty	0,0%	0
partnera/partnerki	0,0%	0
męża/żony	0,0%	0
rodzeństwa	0,0%	0
dziadków	0,0%	0
dalszych członków rodziny	0,0%	0
innych osób	0,0%	0

Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Powiatu, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że znaczna część respondentów nie potrafiła ustosunkować się jednoznacznie do tej kwestii (16,3%). Żaden badany nie jest zdania, że kary fizyczne mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne, natomiast 4,1% respondentów przyznaje, że zasadniczo nie powinny być stosowane, ale zdarzają się sytuacje, gdy są one konieczne. Negatywnie tego typu zachowanie ocenia większość mieszkańców, tj. 79,6%.

Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: N=49

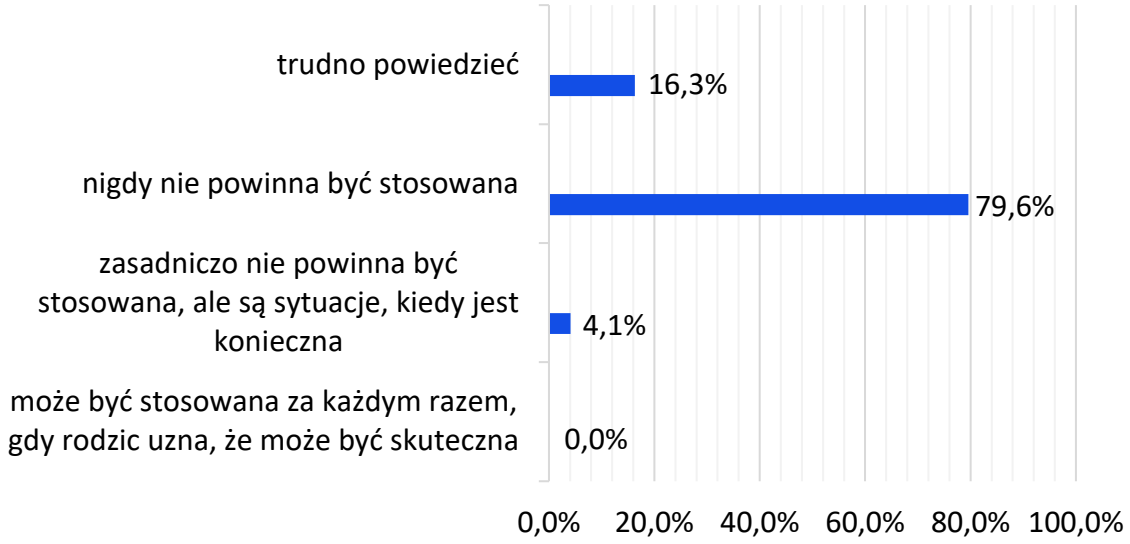

Ogólna skala problemu przemocy na terenie powiatu wołomińskiego jest znacząca zdaniem średnio co drugiego respondenta – 57,1% ankietowanych postrzega problem przemocy domowej jako istotny. Przeciwnego zdania jest 8,2% badanych, z kolei 34,7% uczestników badania nie posiada wiedzy na ten temat.

Wykres 11. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Powiatu? N=49

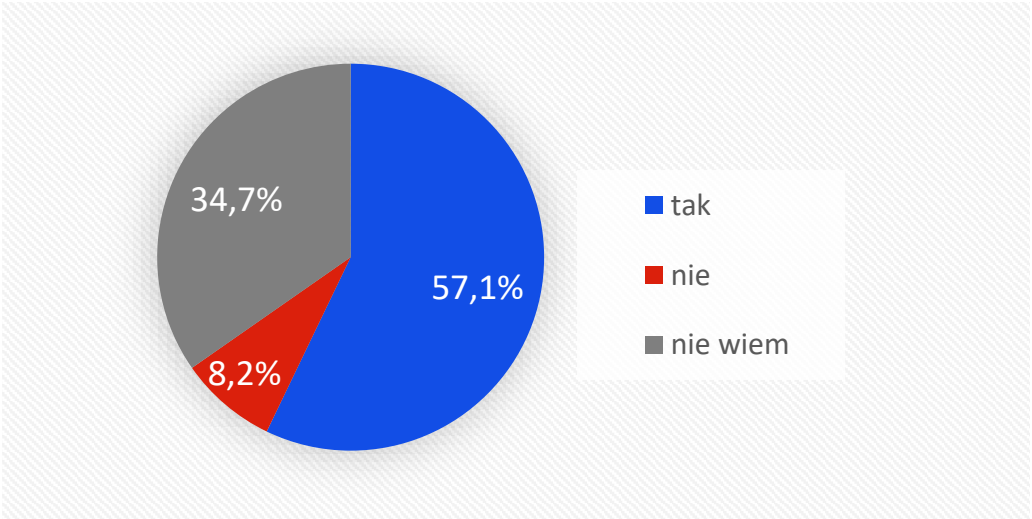

Mieszkańcy powiatu wołomińskiego zostali poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem byłyby skuteczne względem osób doznających przemocy domowej. Ankietowani najczęściej wskazywali na izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających (75,5%), zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej (71,4%), zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego (65,3%) oraz tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej (63,3%). Średnio połowa respondentów zaznaczyła umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia (55,1%), a co trzeci badany – organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych (36,7%).

5,7% uczestników badania wskazało na inne działania, niewymienione w kafeterii odpowiedzi, m.in.:

- *przede wszystkim trzeba uświadomić ludzi, że występuje coś takiego jak przemoc psychiczna i jest również zagrożeniem, jak przemoc fizyczna i odbija się na dzieciach również,*
- *skuteczniejsze przepisy i działanie służb,*
- *udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy*.

Wykres 12. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=49

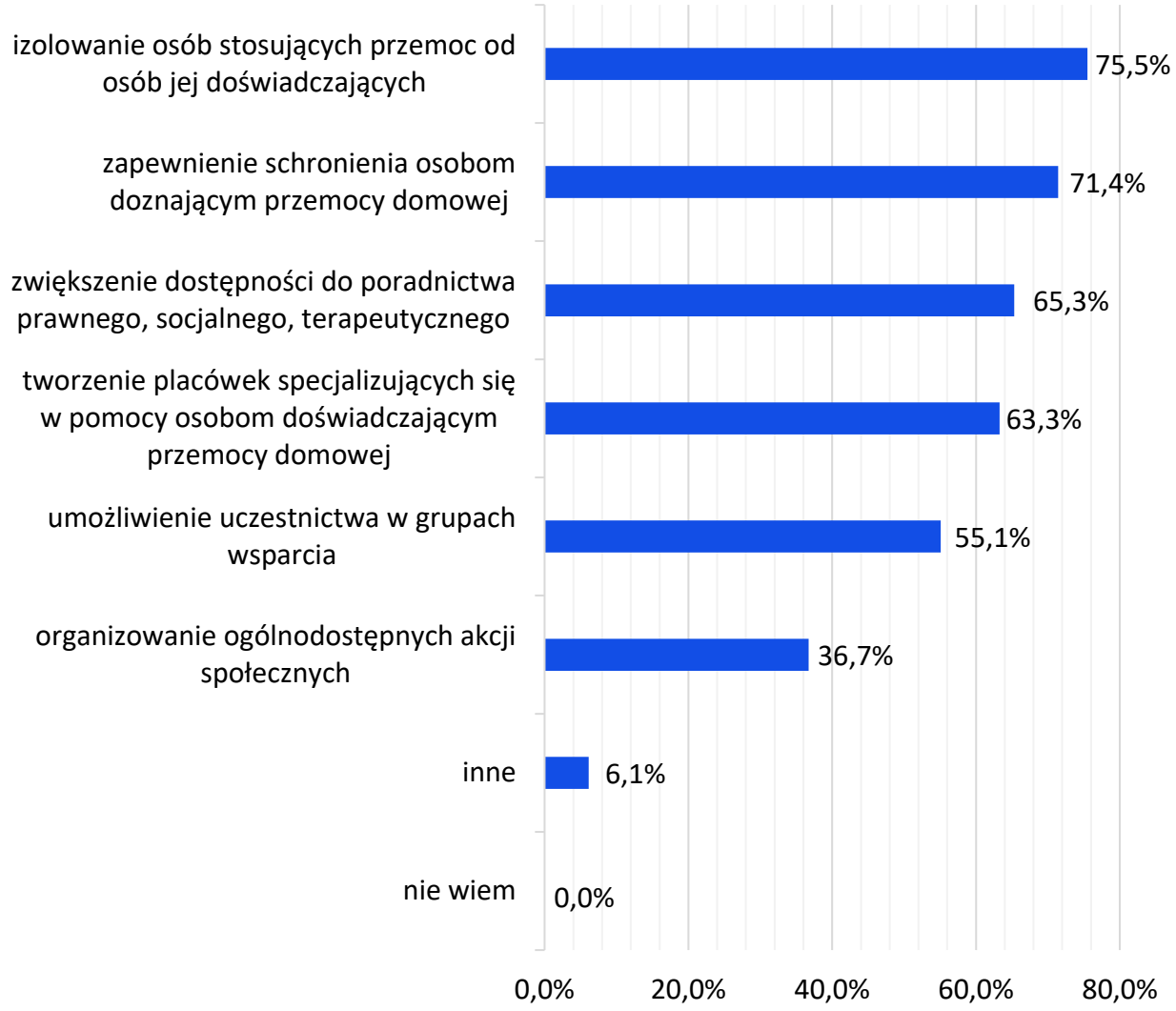

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Badani mieszkańcy ustosunkowali się również do kwestii działań profilaktycznych, jakie powinny być podejmowane na terenie Powiatu w celu przeciwdziałania problemowi przemocy domowej. Najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były warsztaty profilaktyczne dla osób dorosłych (77,6%) oraz warsztaty profilaktyczne dla dzieci (67,3%). Zdaniem średnio co drugiego respondenta najlepsze efekty w zakresie zapobiegania przemocy domowej przyniosą kampanie lub informacje w mediach społecznościowych (59,2%), z kolei zdaniem średnio co trzeciego badanego są to festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne (36,7%) oraz wykłady/pogadanki (30,6%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. (26,5%).

2,0% ankietowanych, czyli 1 osoba udzieliła innej odpowiedzi: *„bezpośredni kontakt z osobami doświadczającymi przemocy. Sprawdzenie osób, które pracują np. w PCPR, OPS. Np. osoba tam pracująca w wakacje wyjeżdżająca z dziećmi stosowała tam przemoc wobec uczestników. W rozmowie z rodzicem nie widziała nic złego (chodziło o dobro dziecka). Ww. sytuacja miała miejsce podczas oazy organizowanej przez parafię”*.

Wykres 13. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=49

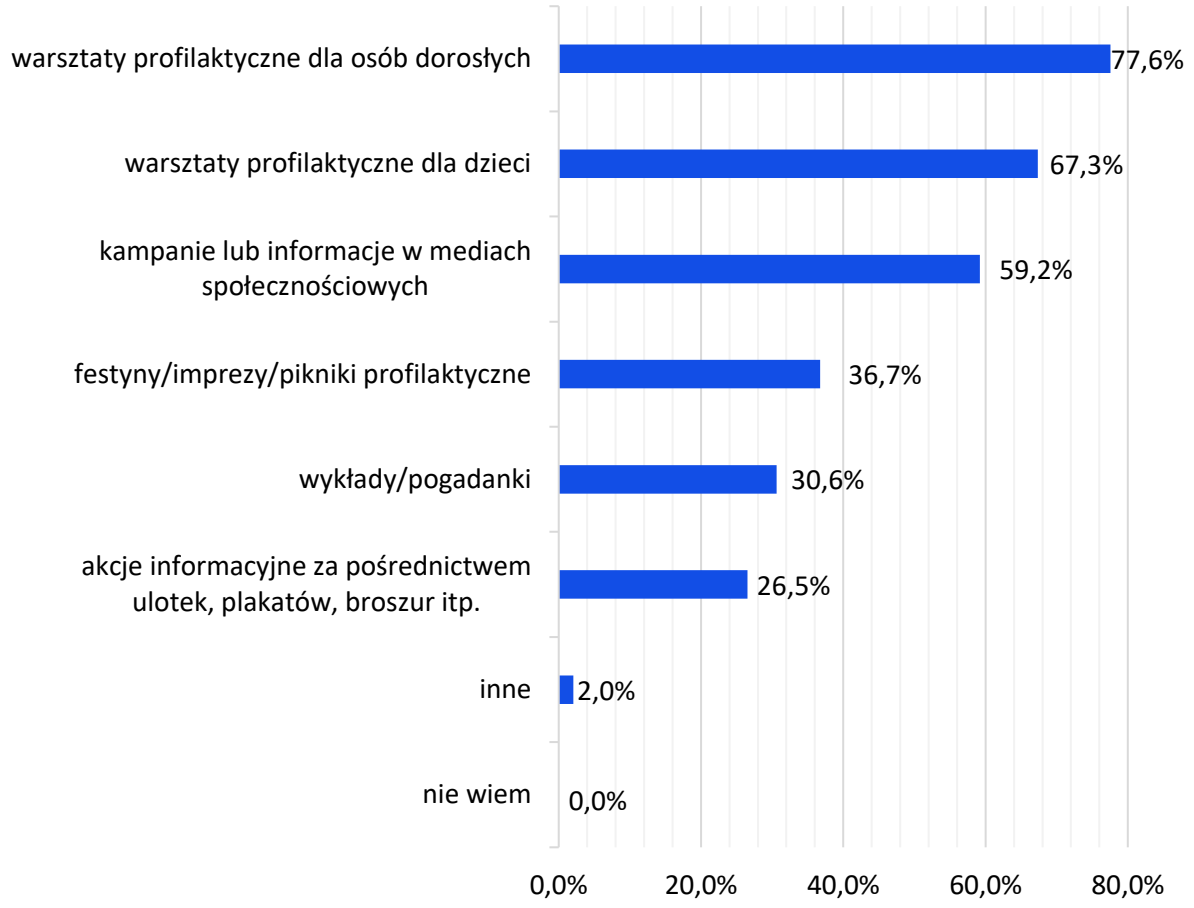

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejne pytanie kwestionariusza dotyczyło wiedzy mieszkańców powiatu wołomińskiego na temat miejsc, do których można się zgłosić w przypadku doświadczenia problemu przemocy. Najwięcej badanych wskazało na Ośrodek Pomocy Społecznej (71,4%), Policję (65,3) oraz Powiatowy Ośrodek Pomocy Rodzinie (59,2%). Średnio co trzecia odpowiedź dotyczyła placówek oświatowych (34,7%) i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (28,6%), z kolei co piąty ankietowany uważa, że osoby uwikłane

w problem przemocy domowej mogą uzyskać wsparcie w placówkach ochrony zdrowia (22,4%). Najmniej respondentów wskazało kościół/związek wyznaniowy (8,2%), Prokuraturę (12,2%) oraz Sąd (14,3%). Zdaniem 16,3% ankietowanych wszystkie odpowiedzi wskazane w kafeterii są właściwe, natomiast brak wiedzy w tym temacie wykazało 2,0% badanych. Również 2,0%, czyli 1 respondent udzielił innej odpowiedzi, takiej jak: *„Powinno być, że pomoc jest we wszystkich wymienionych. Ale to tylko pozory. Często jest spychologia i odsyłanie do innych organów”*.

Wykres 14. W której z niżej wymienionych instytucji/jednostek osoby doznające przemocy mogą uzyskać pomoc? N=49

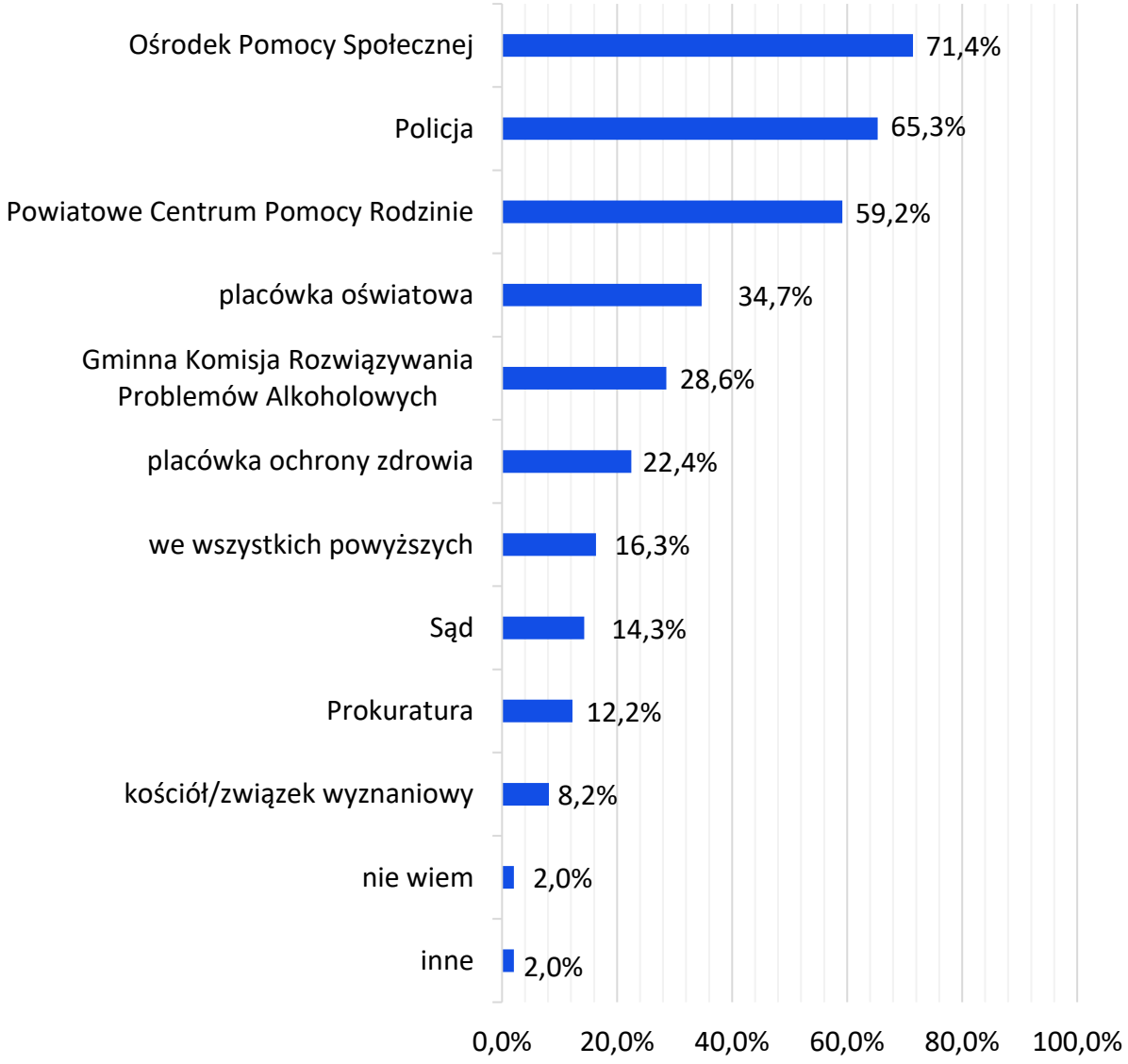

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejne pytanie odnosiło się do zjawiska cyberprzemocy, czyli przemocy w Internecie. Jak wynika z uzyskanych danych, tego rodzaju przemocy doświadczyło w ciągu ostatnich 12 miesięcy 8,2% badanych, a odsetek 10,2% respondentów nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 15. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=49

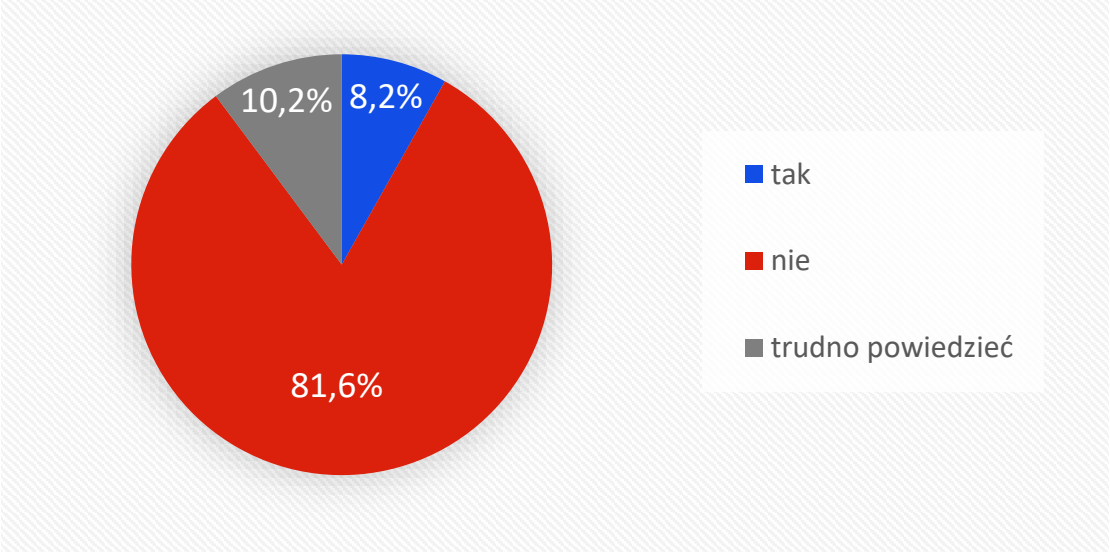

Stosowania cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem nie zadeklarował żaden mieszkaniec powiatu wołomińskiego biorący udział w badaniu, natomiast 2,0% respondentów wykazało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 16. Czy stosował/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=49

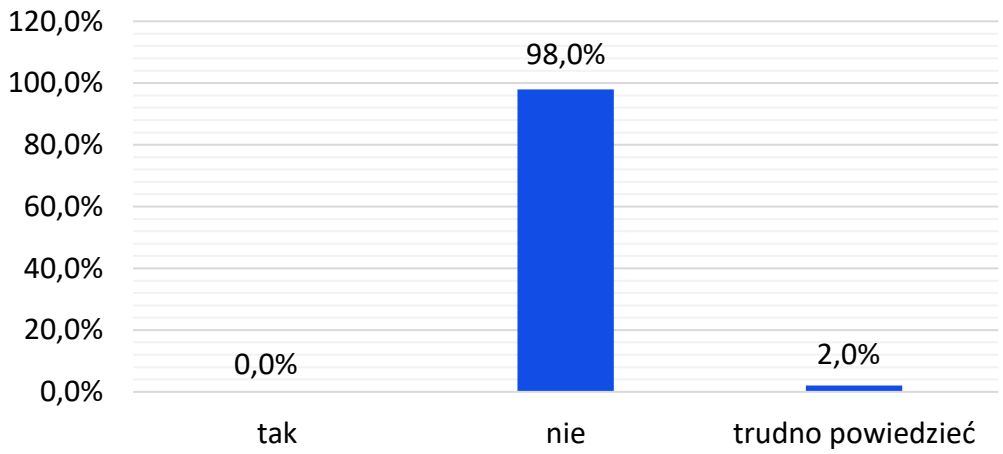

Ostatnim obszarem w zakresu tematyki przemocy domowej, poruszonym w kwestionariuszu ankiety skierowanym do pełnoletnich mieszkańców powiatu wołomińskiego, była kwestia odpowiedzialności karnej. W opinii niemal wszystkich respondentów przemoc domowa jest przestępstwem (98,0%), natomiast 2,0% badanych nie wie, czy przemoc domową rozpatruje się w kategoriach przestępstw.

Wykres 17. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa jest przestępstwem? N=49

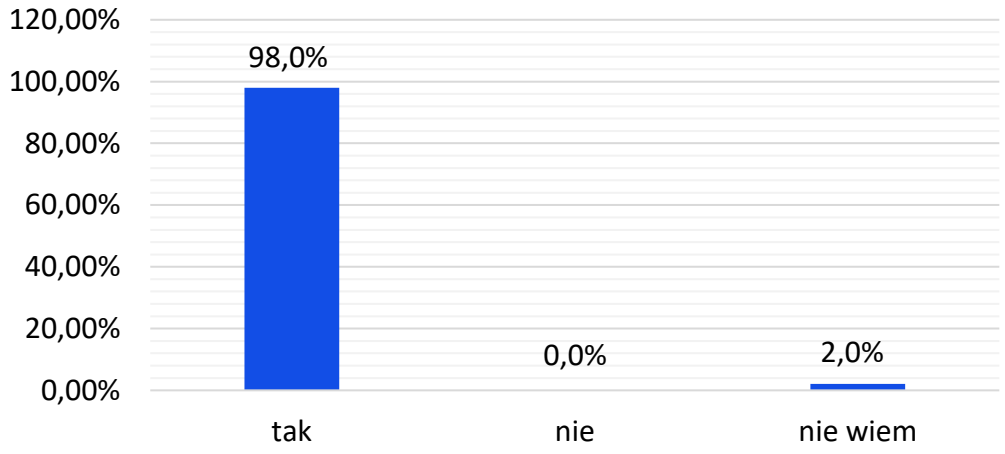

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO

Analiza danych zastanych

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o **procedurę „Niebieskie Karty"** i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele wyżej wymienionych podmiotów, realizują procedurę „Niebieskie Karty" w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego dla właściwej gminy. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A" w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

W latach 2022-2024 w dwóch gminach powiatu wołomińskiego – miasto Kobyłka i Poświętne – dostrzegalne były wahania w zakresie ogólnej liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty", jednakże w przypadku obydwu, najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (kolejno 35 i 20 procedur). W większości gmin wchodzących w skład Powiatu, w omawianym okresie zauważalny był wzrost wszczynanych procedur: Wołomin, miasto Zielonka, miasto Marki, Radzymin, Jadów oraz Klembów, z kolei stosunkowo stały poziom dotyczył gmin miasto Ząbki, Dąbrówka oraz Strachówka. Zaobserwowano również spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty", wyłącznie na terenie gminy Tłuszcz.

Tendencja rosnąca w przypadku liczby kontynuowanych procedur wystąpiła na terenie gmin: Wołomin, miasto Marki, Tłuszcz oraz Jadów. Spadku nie odnotowano w żadnej gminie, z kolei we wszystkich pozostałych zauważyć można było wahania liczby kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty" lub ich stosunkowo ustabilizowany poziom.

W przypadku połowy gmin, w których występowały wahania liczby kontynuowanych procedur, najwyższa dotyczyła 2024 roku.

Na podstawie danych przestawionych w poniższej tabeli, można dostrzec zwiększenie skali problemu przemocy domowej, na terenie całego powiatu wołomińskiego w ostatnich latach. Zależności pomiędzy liczbą wszczynanych i kontynuowanych procedur NK, wiążą się z liczbą mieszkańców w danej gminie. W 2024 roku stosunkowo do wielkości populacji gminy, największy udział wszczynanych procedur „Niebieskie Karty" występował w przypadku gminy Jadów i wyniósł 0,4%, natomiast najmniejszy w gminach Tłuszcz i Kobyłka – po 0,1%.

Tabela 8. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty" na terenie gmin powiatu wołomińskiego w latach 2022-2024

gmina Wołomin	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	31	55	79
liczba wszczętych procedur NK	77	102	157
gmina miasto Marki	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	14	15	44
liczba wszczętych procedur NK	61	75	108
gmina miasto Ząbki	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	32	25	42
liczba wszczętych procedur NK	71	79	79
gmina Radzymin	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	26	17	22
liczba wszczętych procedur NK	53	57	67
gmina miasto Kobyłka	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	14	10	20
liczba wszczętych procedur NK	31	35	31
gmina Tłuszcz	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	13	23	25
liczba wszczętych procedur NK	39	35	23
gmina miasto Zielonka	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	10	13	8
liczba wszczętych procedur NK	22	41	59
gmina Klembów	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	15	6	19
liczba wszczętych procedur NK	20	27	33

gmina Dąbrówka	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	13	8	10
liczba wszczętych procedur NK	11	17	17
gmina Jadów	**2022**	**2023**	**20247**
liczba kontynuowanych procedur NK	1	7	11
liczba wszczętych procedur NK	11	12	25
gmina Poświętne	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	13	11	23
liczba wszczętych procedur NK	11	20	17
gmina Strachówka	**2022**	**2023**	**2024**
liczba kontynuowanych procedur NK	1	4	1
liczba wszczętych procedur NK	3	4	4

Źródło: Dane z działalności Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu wołomińskiego za lata 2022-2024

W 2024 roku najwięcej procedur „Niebieskie Karty" zakończono w gminie Wołomin (145) oraz w gminie miasto Ząbki (79). Najmniejsza liczba dotyczy, z kolei gmin Strachówka i Jadów, w których zakończono kolejno 2 i 5 procedur. Na przestrzeni lat 2022-2024 w części gmin zauważyć można było pozytywną tendencję w zakresie skuteczności działań członków Zespołów Interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych (wcześniej grup roboczych) podejmowanych w środowiskach, w których zidentyfikowano problem przemocy domowej. Świadczy o tym liczba procedur zakończonych w danym roku, która zwiększyła się, bądź utrzymywała na względnie stałym poziomie w gminach: Wołomin, miasto Zielonka, Tłuszcz, Jadów, Klembów oraz Poświętne.

W gminach miasto Kobyłka, Dąbrówka i Strachówka w 2024 roku odnotowano spadek względem poprzednich lat, z kolei w przypadku gmin miasto Marki, miasto Ząbki i Radzymin widoczne były wahania.

Tabela 9. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty" na terenie gmin powiatu wołomińskiego w latach 2022-2024

liczba zakończonych procedur	**2022**	**2023**	**2024**
gmina Wołomin	76	78	145
gmina miasto Zielonka	20	26	37
gmina miasto Ząbki	78	63	79
gmina miasto Marki	67	35	36

gmina Radzymin	62	38	47
gmina miasto Kobyłka	35	26	24
gmina Tłuszcz	28	33	27
gmina Jadów	5	7	5
gmina Klembów	29	13	30
gmina Poświętne	13	8	27
gmina Dąbrówka	16	15	9
gmina Strachówka	4	7	2

Źródło: Dane z działalności Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu wołomińskiego za lata 2022-2024

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673), jednym z zadań Zespołów Interdyscyplinarnych jest monitorowanie realizacji procedury „Niebieskie Karty", z kolei do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty". Ponadto, wobec osób stosujących przemoc objętych procedurą NK, muszą być prowadzone działania monitorujące przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty".

Analiza problemu przemocy została również dokonana w zakresie identyfikacji osób uwikłanych w przemoc domową. Jak wynika z danych statystycznych dotyczących tego zjawiska, w 2024 roku najwyższa, ogólna liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej występowała w gminie miasto Marki (179 osób), gminie miasto Ząbki (177 osób) i gminie Wołomin (151 osób). Przemoc jest problemem, który na terenie powiatu wołomińskiego dotyka głównie dzieci, co jest dostrzegalne w przypadku 8 na 12 gmin. Wyjątkiem są gminy Wołomin, Radzymin, Klembów oraz Strachówka, gdzie liczba kobiet doznających przemocy domowej była najwyższa. Wysoki odsetek najmłodszych mieszkańców doznających przemocy domowej, stanowiący w części gmin ponad 60% ogółu (miasto Zielonka, miasto Ząbki, miasto Kobyłka, Tłuszcz, Dąbrówka), oznacza konieczność rozwijania lokalnego systemu wsparcia dziecka.

Warto zaznaczyć, że problem przemocy dotyczy również seniorów i osób z niepełnosprawnościami, które niejednokrotnie są zależne od swoich opiekunów. Poza przemocą fizyczną i psychiczną, te grupy społeczne są także narażone na formę przemocy jaką jest zaniedbanie.

Na przestrzeni lat 2022-2024 na terenie powiatu wołomińskiego, w przypadku wszystkich gmin poza gminą Dąbrówka, dostrzegalny był systematyczny wzrost liczby osób doznających przemocy domowej, objętych działaniami ZI.

Tabela 10. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w gminach powiatu wołomińskiego w latach 2022-2024

gmina Wołomin	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	52	73	85
mężczyźni	8	7	11
dzieci	17	22	55
ogółem	**77**	**102**	**151**
gmina miasto Zielonka	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	26	33	35
mężczyźni	3	8	7
dzieci	6	52	68
ogółem	**35**	**93**	**110**
gmina miasto Ząbki	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	55	56	65
mężczyźni	17	6	1
dzieci	4	46	111
ogółem	**76**	**108**	**177**
gmina miasto Marki	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	38	49	74
mężczyźni	12	7	11
dzieci	11	36	94
ogółem	**61**	**92**	**179**
gmina Radzymin	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	37	42	46
mężczyźni	7	5	6
dzieci	26	33	43
ogółem	**70**	**80**	**95**

gmina miasto Kobyłka	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	28	23	17
mężczyźni	7	5	7
dzieci	16	32	38
ogółem	**51**	**60**	**62**
gmina Tłuszcz	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	33	24	18
mężczyźni	8	6	0
dzieci	39	41	32
ogółem	**80**	**71**	**50**
gmina Jadów	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	11	11	17
mężczyźni	0	0	3
dzieci	0	5	26
ogółem	**0**	**16**	**46**
gmina Klembów	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	16	19	26
mężczyźni	2	4	8
dzieci	2	22	23
ogółem	**20**	**45**	**57**
gmina Poświętne	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	7	18	15
mężczyźni	1	1	14
dzieci	9	17	16
ogółem	**17**	**36**	**45**
gmina Dąbrówka	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	9	22	11
mężczyźni	2	3	1
dzieci	5	21	23
ogółem	**16**	**46**	**35**
gmina Strachówka	**2022**	**2023**	**2024**
kobiety	3	3	3
mężczyźni	0	1	1
dzieci	0	0	2
ogółem	**3**	**4**	**6**

Źródło: Dane z działalności Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu wołomińskiego za lata 2022-2024

W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe, przy asyście funkcjonariusza Policji ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z procedurą. Na koniec 2023 roku w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego przebywało 9 dzieci z terenu powiatu wołomińskiego. W gminach: miasto Ząbki i miasto Zielonka, złożono po 1 wniosku o zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałanie przemocy domowej.

Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie poszczególnych gmin powiatu wołomińskiego, udzielają także wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, m.in. poprzez przydzielanie świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych.

Jedną z form wsparcia pozafinansowego jest **specjalistyczne poradnictwo** psychologiczne, socjalne i prawne dla osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej. Na terenie Powiatu tego rodzaju pomoc świadczy m.in. **Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce** oraz **Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wołominie**. Podmioty udzielają bezpłatnej pomocy osobom dotkniętym problemem przemocy domowej, w tym członkom ich rodzin, a także osobom i rodzinom przeżywającym różnego rodzaju trudności życiowe, w formie pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej oraz interwencji kryzysowej[10].

POIK w Zielonce świadczy poradnictwo w zakresie konsultacji indywidualnych, psychoterapii indywidualnej, psychoterapii rodzinnej, wsparcia psychologicznego, poradnictwa wychowawczego dla rodziców, porad prawnych, konsultacji psychologicznych dla par, zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc oraz poradnictwa socjalnego. W 2023 roku w placówce przeprowadzono łącznie 2 004 spotkania z psychologami, psychoterapeutami, prawnikami i pedagogami. W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i wsparcia osób uwikłanych w to zjawisko, POIK prowadził grupy wsparcia z elementami psychoedukcyjnymi dla osób doświadczających przemocy domowej, w których w 2023 roku uczestniczyło 15 osób, warsztaty umiejętności wychowawczych dla

[10] Sprawozdanie z wykonania zadań rzeczowych i finansowych za rok 2023. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

rodziców z łącznie 23 uczestnikami oraz treningi społeczne z elementami dramy, którymi objęto 5 osób.

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wołominie oferuje szereg usług, takich jak: konsultacje, psychoterapia, poradnictwo wychowawcze, interwencja kryzysowa czy konsultacje prawne. W 2023 roku w ramach działalności Poradni zrealizowano 7 695 spotkań psychologów z osobami korzystającymi z różnych form pomocy, wśród których 693 osoby uczestniczyły w konsultacjach psychologicznych, a 173 osoby objęte zostały pomocą psychologiczną, w formie psychoterapii oraz wsparcia psychologicznego. Poradnia prowadzi ponadto program całodobowych dyżurów psychologicznych, w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych na terenie Powiatu. W jej ramach w 2023 roku odbyło się 46 interwencji kryzysowych. Ponadto, w placówce świadczona jest bezpłatna pomoc prawna. W omawianym roku prawnik świadczący usługi w ramach SPR, udzielił 423 porady prawne[11].

Na terenie powiatu wołomińskiego, za **zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą domową**, które znajdują się w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia, odpowiada Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce za pośrednictwem prowadzonego hostelu. W 2023 roku skorzystało z niego łącznie 6 osób, w tym 3 kobiety i 3 dzieci. Wszystkie te osoby objęte były wsparciem w postaci schronienia z powodu przemocy domowej[12].

W ramach wspierania rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej, powiaty zobligowane są do **prowadzenia działań wobec osób stosujących przemoc**. W powiecie wołomińskim **programy korekcyjno-edukacyjne** skierowane do osób stosujących przemoc domową, realizuje POIK w Zielonce. Podstawowym celem programów jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową, a w rezultacie powstrzymanie ich od tego rodzaju zachowań i zakończenie przemocy domowej w środowisku rodzinnym, a także zwiększenie ich zdolności do samokontroli zachowań agresywnych. W 2023 roku na terenie powiatu wołomińskiego przeprowadzono 45 spotkań grupowych, a 10 osób ukończyło Program[13].

[11] Sprawozdanie z wykonania zadań rzeczowych i finansowych za rok 2023. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.
[12] Tamże.
[13] Tamże.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, istotnym działaniem jest szeroko pojęta **profilaktyka**, skierowana do rodzin z dziećmi, ale także do całej społeczności lokalnej. Oddziaływania profilaktyczne są realizowane nie tylko przez Powiat, ale również przez poszczególne gminy należące do powiatu wołomińskiego. Szczegółowe informacje na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działania w zakresie profilaktyki przemocy domowej podejmowane w gminach powiatu wołomińskiego w 2023 roku

L.P.	GMINA	DZIAŁANIA
1	gmina Wołomin	• Rozpowszechnianie informacji o formach pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej, • promowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i nadużywania alkoholu przez Zespół Wsparcia i Interwencji przy OPS w Wołominie, • realizacja przez OPS w Wołominie Programu Osłonowego Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, • funkcjonowanie grupy dla osób doznających przemocy domowej, przy KIS w Wołominie, • prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej, m.in. organizacja przez MDK Wołomin półkolonii „Zima w mieście z programem edukacyjno-profilaktycznym”, uwzględniającym tematykę przemocy rówieśniczej.
2	gmina miasto Zielonka	• Realizacja szkolenia dla 49 pracowników instytucji z terenu miasta Zielonka z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, • organizacja w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Zielonka, działań i projektów o charakterze profilaktycznym, dotyczących problemu przemocy, w tym m.in. programów o nazwach „Przeciwdziałanie cyberprzemocy” oraz „Pokonaj przemoc”, • realizacja półkolonii „Zima w mieście” z profilaktyką, obejmującej tematykę profilaktyki agresji i cyberprzemocy.

3	gmina miasto Ząbki	• Rozpowszechnianie informacji o formach pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej, m.in. za pośrednictwem strony internetowej OPS w Ząbkach, • uczestnictwo lokalnych szkół podstawowych w działaniach profilaktycznych.
4	gmina miasto Marki	• Organizacja akcji społecznych w środowisku lokalnym, • współorganizacja konferencji „Powiedz o tym komuś" zwracającej uwagę na przemoc wobec kobiet, • realizacja Mareckiego Forum Profilaktyki, • przeprowadzenie lokalnej kampanii społecznej w formie kolportażu materiałów informacyjnych, za pośrednictwem Internetu, lokalnej prasy, • funkcjonowanie w strukturze OPS w Markach mieszkania chronionego, m.in. dla osób doznających przemocy domowej, • rozpowszechnianie informacji o formach pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej, m.in. za pośrednictwem strony internetowych OPS w Markach, • świadczenie wsparcia przez psychologa ds. przemocy w Puncie Informacyjno-Konsultacyjnym, • realizacja szeregu programów i akcji profilaktycznych w szkołach, m.in. rekomendowanych przez KCPU, • realizacja działalności profilaktycznej przez funkcjonujące na terenie Gminy placówki wsparcia dziennego.
5	gmina Radzymin	• Organizacja prelekcji „Przemoc w rodzinie i procedura NK" przez wolontariat działający przy OPS w Radzyminie, • uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych i Zespołu Interdyscyplinarnego w 11 szkoleniach z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej, pomocy osobom doznającym przemocy, pracy ze sprawcami przemocy oraz z zakresu profilaktyki uzależnień chemicznych i behawioralnych, • prowadzenie lokalnych działań profilaktycznych dotyczących przyczyn, form i skutków przemocy poprzez dystrybucję ulotek, broszur, zamieszczanie informacji w Internecie i prasie lokalnej, • publikacja na stronie internetowej Gminy Radzymin Informatora dla mieszkańców Gminy Radzymin w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków, przeciwdziałania przemocy oraz uzależnień behawioralnych, • udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy,

		• organizowanie konkursów wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy, • realizacja przez OPS i Policję warsztatów profilaktycznych o przeciwdziałaniu przemocy w szkołach podstawowych, • wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży promujących zachowania bez agresji, • funkcjonowanie grup wsparcia i grup terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej.
6	gmina miasto Kobyłka	• Zorganizowanie spotkania poświęconego przeciwdziałaniu przemocy dla przedstawicieli Urzędu Miasta, Rady Miasta, oświaty, kuratorów, policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców Kobyłki, • realizacji cyklu prelekcji p. sędzi Anny Marii Wesołowskiej dla dzieci i młodzieży szkolnej w Kobyłce, • funkcjonowanie Punktu Przeciwdziałania Przemocy w Kobyłce, prowadzonego przez Stowarzyszenie Qźnia, • realizacja konferencji pn. „DIALOG szansą dla rodziny doznającej przemocy”.
7	gmina Tłuszcz	• Rozpowszechnianie informacji o formach pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej, m.in. za pośrednictwem strony internetowych OPS w Tłuszczu i Gminy Tłuszcz, • funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego w Tłuszczu, świadczącego wsparcie m.in. w związku z problemem przemocy, • realizacja bezpłatnego kursu samoobrony „Kobiety przeciwko przemocy”, • uczestnictwo lokalnych szkół podstawowych w działaniach profilaktycznych.
8	gmina Jadów	• Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej oraz działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, • funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego, w którym wsparcie świadczy specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej.
9	gmina Klembów	• Funkcjonowanie w strukturach GOPS w Klembowie specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz specjalisty superwizji przemocy domowej, • prowadzenie konsultacji specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej w KIS w Klembowie, • upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących przemocy rówieśniczej i przemocy domowej, podczas

		lokalnych pikników, festynów oraz w szkołach, • realizacja warsztatów wyjazdowych pn. „Zadania i kompetencje członków GKRPA oraz członków ZI i GR. Rola JST w przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie" oraz „Dobre praktyki samorządu w rozwiazywaniu problemów uzależnień i przemocy domowej", • zakup materiałów (m.in. opasek, smyczy, breloków, długopisów) dla dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach profilaktycznych promujących zdrowy styl życia – bez używek i przemocy, • realizacja szkolenia dla członków GKRPA oraz ZI, • przeprowadzenie otwartych warsztatów dla przedstawicieli podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz jednego spotkania w POIK w Zielonce dla przedstawicieli instytucji zajmujących się przemocą domową, w celu wymiany doświadczeń i dalszej współpracy.
10	gmina Poświętne	• Uczestnictwo członka ZI w szkoleniu dotyczącym pracy z osobami z zaburzeniami depresyjnymi.
11	gmina Dąbrówka	• Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej poprzez zamieszczanie informacji Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" na tablicy informacyjnej GOPS, • kolportaż ulotek i broszur na temat przeciwdziałania przemocy, • organizacja szkoleń online dla osób zaangażowanych w przeciwdziałania przemocy, • prowadzenie działalności profilaktycznej w ZS w Klonowej w ramach przeciwdziałania wszelkim formom przemocy (warsztaty z psychologiem, pogadanki z wychowawcami, trening asertywności, realizacja programów profilaktycznych itp.).
12	gmina Strachówka	• Rozpowszechnianie informacji o formach pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej, m.in. za pośrednictwem strony internetowej Gminy Strachówka, • przeprowadzenie lokalnej diagnozy zjawiska przemocy domowej, • realizacja spotkań superwizyjnych dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc.

Źródło: dane z raportów o stanie gmin powiatu wołomińskiego za 2023 rok, sprawozdań, Programów oraz zasobów internetowych

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu wołomińskiego poprzez podejmowanie interdyscyplinarnych działań względem osób i rodzin uwikłanych w ten problem, a także rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

1. Podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej poprzez podejmowanie działalności edukacyjno-profilaktycznej.
2. Ograniczenie negatywnych skutków przemocy domowej poprzez zapewnienie skutecznego wsparcia i ochrony osobom jej doznających.
3. Wzmocnienie działań ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw społecznych osób stosujących przemoc domową.
4. Efektywna współpraca instytucji, służb i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w tym podnoszenie kompetencji zawodowych ich przedstawicieli.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych potrzeb:

1. Podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej poprzez podejmowanie działalności edukacyjno-profilaktycznej.

A. Zwiększenie zakresu wiedzy mieszkańców Powiatu dotyczącej zjawiska przemocy domowej.

B. Poszerzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.

C. Pobudzanie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców, wobec osób stosujących przemoc poprzez działalność profilaktyczną.

D. Zwiększenie świadomości mieszkańców Powiatu na temat możliwości uzyskania wsparcia na jego terenie, w przypadku problemu przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat miejsc udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy domowej.	• Liczba podjętych działań informacyjnych.	PCPR, KPP, JST, ZI, M/GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	• Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	PCPR, KPP, JST, ZI, M/GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, placówki kulturalno-rekreacyjne
3.	Edukacja na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, jak uzależnienia poprzez dystrybucję ulotek i plakatów, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itp.	• Kwota przeznaczona na zakup i dystrybucję materiałów edukacyjnych. • Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.	PCPR, KPP, JST, ZI, M/GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
4.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, np. poprzez prowadzenie „Szkoły dla rodziców”.	• Liczba zrealizowanych programów. • Szacunkowa liczba odbiorców programów. • Liczba funkcjonujących „Szkół dla rodziców”.	PCPR, PPP, M/GKRPA, NGO, placówki oświatowe
5.	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową	• Liczba zrealizowanych programów. • Liczba uczestników programów.	PPP, placówki oświatowe

6.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy domowej poprzez przeprowadzanie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów oraz analizy danych instytucjonalnych.	• Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy. • Liczba prowadzonych statystyk lokalnych w zakresie przemocy domowej.	PCPR, JST, ZI, M/GKRPA, OPS, placówki oświatowe, podmioty zewnętrzne
7.	Podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej.	• Liczba podmiotów zaangażowanych w działania profilaktyczne.	PCPR, PPP, KPP, JST, OPS, ZI, M/GKRPA, NGO, placówki oświatowe
8.	Wzmacnianie prawidłowych postaw społecznych, wolnych od przemocy wśród osób uwikłanych w przemoc domową oraz całej społeczności lokalnej poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych i profilaktycznych, coachingowych i/lub kursów motywujących.	• Liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych i profilaktycznych, coachingowych i/lub kursów motywujących.	PCPR, OPS, NGO, placówki oświatowe
9.	Prowadzenie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych, skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli, z zakresu przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy.	• Liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych w placówkach oświatowych.	placówki oświatowe, KPP

2. Ograniczenie negatywnych skutków przemocy domowej poprzez zapewnienie skutecznego wsparcia i ochrony osobom jej doznających.

A. Świadczenie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki na terenie Powiatu.

B. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej.

C. Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez kontynuację prowadzenia hostelu w ramach POIK oraz tworzenie i rozwój mieszkalnictwa interwencyjnego.	• Liczba miejsc w hostelu przy POIK. • Liczba mieszkań interwencyjnych. • Liczba osób, które skorzystały ze schronienia.	PCPR
2.	Świadczenie interwencji kryzysowej osobom uwikłanym w problem przemocy domowej poprzez kontynuowanie i rozwijanie działalności Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce.	• Liczba osób korzystających ze wsparcia POIK.	PCPR
3.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	• Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. • Liczba instytucji/podmiotów zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	PCPR, PPP, M/GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
4.	Współpraca z Zespołami Interdyscyplinarnymi oraz innymi podmiotami gminnymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy.	• Liczba współpracujących podmiotów/instytucji.	PCPR, KPP, ZI, M/GKRPA, JST, OPS
5.	Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej.	• Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej.	PCPR
6.	Poszerzenie form wsparcia dla osób doznających przemocy domowej poprzez prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych.	• Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia oraz grupach terapeutycznych.	PCPR, OPS, NGO
7.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.	• Liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. • Liczba osób, które skorzystały z różnych form pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia.	SP, PCPR

3. Wzmocnienie działań ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw społecznych osób stosujących przemoc domową.

A. Zwiększenie dostępności do miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc domową.

B. Podejmowanie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób dopuszczających się zachowań przemocowych.

C. Zmiana sposobu postępowania osób stosujących przemoc poprzez skuteczne oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz terapeutyczne.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.	• Liczba osób, które podjęły udział w programie. • Liczba osób, które ukończyły program.	PCPR
2.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.	• Liczba przeprowadzonych monitoringów.	PCPR
3.	Rozpowszechnianie informacji dotyczących realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych za pośrednictwem różnych kanałów.	• Liczba upowszechnionych informacji.	PCPR
4.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia.	• Liczba interwencji związanych z usunięciem osoby stosującej przemoc domową z miejsca zamieszkania.	KPP, Prokuratura Rejonowa
5.	Zorganizowanie i prowadzenie grupy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc domową.	• Liczba uczestników grupy terapeutycznej.	PCPR, NGO

4. Efektywna współpraca instytucji, służb i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w tym podnoszenie kompetencji zawodowych ich przedstawicieli.

A. Zwiększenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy domowej w Powiecie.

B. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.

C. Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej – prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Realizowanie szkoleń, seminariów, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	• Liczba zorganizowanych działań podnoszących kompetencje.	PCPR, SP
2.	Zapewnienie dostępu do wsparcia specjalistycznego, superwizji, coachingu itp. dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	• Liczba zrealizowanych działań wspierających. • Liczba uczestników działań wspierających.	PCPR, SP
3.	Rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zwiększenie kadry pracowników i/lub poszerzanie oferty usług dla osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.	• Liczba jednostek/ podmiotów świadczących wsparcie osobom i rodzin uwikłanym w problem przemocy domowej. • Liczba działań skierowanych do osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.	PCPR, ZI, OPS, M/GKRPA, KPP, placówki ochrony zdrowia

4.	Prowadzenie działań edukacyjnych dla pracowników placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałaniu problemowi przemocy.	• Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych.	PCPR, PPP, placówki oświatowe
5.	Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	• Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych.	PCPR

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców powiatu wołomińskiego, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób dotkniętych przemocą domową,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców Powiatu w obszarze przemocy domowej, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- Zmniejszenie liczby pracowników służb pomocowych dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.
- Zmiana biernych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
- Budowa kompleksowego i skutecznego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Zasady realizowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030** finansowane będą z budżetu powiatu wołomińskiego, środków pozyskanych z innych źródeł, a także środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Weryfikacja stopnia osiągnięcia celów Programu będzie następować poprzez sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030, przedkładanego corocznie przez dyrektora PCPR Zarządowi Powiatu Wołomińskiego.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotykającym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, jak i ją stosujące. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu powiatu wołomińskiego stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych.

Cele i zadania zawarte w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wołomińskim na lata 2025-2030, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Powiatu z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

BIBLIOGRAFIA

1. Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.
2. Dane statystyczne z ośrodków pomocy społecznej i gmin należących do powiatu wołomińskiego.
3. Dane z działalności Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu wołomińskiego za lata 2022-2024.
4. Helios J., Jedlecka W., Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.
5. https://bdl.stat.gov.pl.
6. https://bip.mazowieckie.pl.
7. https://statystyka.policja.pl.
8. https://www.niebieskalinia.info.
9. Nowak S., Metodologia badań społecznych, Warszawa 2007.
10. Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA.
11. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022.
12. Raport o stanie Powiatu Wołomińskiego za 2023 rok.
13. Raporty o stanie gmin należących do Powiatu Wołomińskiego za 2023 rok.
14. Sprawozdanie z wykonania zadań rzeczowych i finansowych za rok 2023. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.
15. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

SPIS TABEL

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, wraz z obszarami ich działania 17
Tabela 2. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=24 25
Tabela 3. Czy będąc świadkiem przemocy domowej poinformował/a Pan/i o tym fakcie odpowiednie instytucje? N=24 26
Tabela 4. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6 29
Tabela 5. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=6 29
Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=3 30
Tabela 7. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=3 31
Tabela 8. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty" na terenie gmin powiatu wołomińskiego w latach 2022-2024 40
Tabela 9. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty" na terenie gmin powiatu wołomińskiego w latach 2022-2024 41
Tabela 10. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w gminach powiatu wołomińskiego w latach 2022-2024 43
Tabela 11. Działania w zakresie profilaktyki przemocy domowej podejmowane w gminach powiatu wołomińskiego w 2023 roku 47

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu wołomińskiego w latach 2021-2023 12
Wykres 2. Liczba mieszkańców poszczególnych gmin powiatu wołomińskiego w 2023 roku 13
Wykres 3. Płeć dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=49 23
Wykres 4. Wiek dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=49 24
Wykres 5. Wykształcenie dorosłych mieszkańców N=49 24
Wykres 6. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej? N=49 25
Wykres 7. Co według Pana/i jest najczęstszą przyczyną przemocy w stosunku do członków rodziny? N=49 27

Wykres 8. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy w swoim domu? N=49 28
Wykres 9. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=49 30
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: N=49 32
Wykres 11. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Powiatu? N=49 32
Wykres 12. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=49 34
Wykres 13. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=49 ... 35
Wykres 14. W której z niżej wymienionych instytucji/jednostek osoby doznające przemocy mogą uzyskać pomoc? N=49 36
Wykres 15. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=49 37
Wykres 16. Czy stosował/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=49 37
Wykres 17. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa jest przestępstwem? N=49 38